II

(Rättsakter vilkas publicering inte är obligatorisk)

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUT
av den 14 december 1998
om ett förfarande enligt artikel 85 i EG-fördraget
(IV/35.280 — Sicasov)

[delgivet med nr K(1998) 3452]

(Endast den franska texten är giltig)

(1999/6/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen,

med beaktande av rådets förordning nr 17 av den 6 februari 1962, första förordningen om tillämpning av fördragets artiklar 85 och 86 [1], senast ändrad genom Anslutningsakten för Österrike, Finland och Sverige, särskilt artiklarna 2, 4 och 8 i denna,

med beaktande av begäran om icke-ingripandebesked och av den anmälan som SICASOV (Société Coopérative d'Intérêt Collectif Agricole Anonyme à Capitale Variable) den 26 oktober 1994 har lämnat in angående standardlicensavtal för produktion och försäljning av utsäde,

med beaktande av det väsentliga innehållet i denna anmälan, som offentliggjorts [2] enligt artikel 19.3 i förordning nr 17,

efter samråd med rådgivande kommittén för kartell- och monopolfrågor, och

av följande skäl:

I. SAKOMSTÄNDIGHETER

A. FÖRETAGEN

a) **SICASOV**

(1) SICASOV består av förädlare av växtsorter skyddade i Frankrike. Ingen medlem i SICASOV får inneha mer än 10 % av föreningens kapital eller mer än 10 % av rösträtterna. SICASOV:s uppgift är

— att enligt exklusiv eller icke-exklusiv licens ta över växtförädlarrätter som dess medlemmar har anförtrott SICASOV samt alla andra immateriella rättigheter som berör jordbruket och livsmedelsindustrin,

— att säkerställa att på fördelaktigast möjliga tekniska och ekonomiska villkor nytt eller förbättrat växtmaterial ställs till jordbruksproducenternas och livsmedelsindustrins förfogande,

— att överlåta eller bevilja underlicenser som under föreningens överinseende tillåter produktion, förökning och saluföring av växtförädlares växtsorter,

[1] EGT 13, 21.2.1962, s. 204/62.
[2] EGT C 95, 19.4.1995, s. 8.

— att övervaka sorternas bevarande (dvs. produktionen av tekniskt material för de tidigare generationerna av de sorter som är avsedda för försäljning till slutanvändaren) och att vidta alla åtgärder för att undvika all eventuell brist,

— att säkerställa gemensam forskning om nytt genetiskt material,

— att uppmuntra växturval och att främja växtmaterial och säkerställa deras spridning.

(2) SICASOV har särskilt till uppgift att förvalta växtsorter som anförtrotts föreningen av förädlarna (eller av deras rättsinnehavare). För detta ändamål kan förädlarna (eller deras rättsinnehavare)

a) antingen ge SICASOV fullmakt att bevilja icke-exklusiva licenser för reproduktion eller försäljning,

b) eller ge SICASOV exklusivt tillstånd för produktion och försäljning med rätt för SICASOV att bevilja icke-exklusiva underlicenser för reproduktion och försäljning.

De avtal som ingås mellan förädlarna och SICASOV är inte föremål för detta beslut.

Förvaltningen av förädlarnas växtsorter omfattar särskilt slutandet av avtal med förökningsföretag om produktion och försäljning av utsäde. Med stöd av avtalen uppbär SICASOV royalty som bolaget betalar ut till förädlarna efter avdrag för sina administrationskostnader. Dessa avtal har anmälts och är föremål för detta beslut (se skälen 37 – 42).

(3) Fram till 1993 var förvaltningen av växtsorter i Frankrike anförtrodd både SICASOV och ”Caisse de gestion des licences des végétales”, i nedan kallat CGLV.

Den 1 januari 1994 gick SICASOV samman med CGLV genom att CGLV övertogs. Till följd av detta finns i Frankrike därefter endast en förening för förvaltning av växtförädlarrätter vilken samlar delägarna som tidigare var medlemmar antingen i SICASOV eller i CGLV.

(4) SICASOV förvaltar omkring 2 600 sorter av ungefär 50 artgrupper för ett stort antal franska och utländska växtförädlares räkning. Nästan alla växtsorter som kan produceras enligt avtal går genom SICASOV. Varje år sluter förvaltningsgruppen omkring 9 500 licensavtal med omkring 6 000 franska företag och 2 500 utländska företag.

b) **Förädlarna**

(5) Förädlarna är privata eller offentliga enheter som ägnar sina krafter åt forskning för att skapa nya växtsorter som uppfyller nödvändiga kriterier för att kunna skyddas rättsligt i egenskap av växtförädlingar.

Bland förädlarna bör först nämnas familjejordbruk, som bevarar en mycket gammal urvalstradition och vars storlek är ganska varierande, och jordbrukskooperativ. Därefter bör de stora företag som under de senaste åren har blivit verksamma inom sektorn för växtförädling beaktas (särskilt de företag som redan finns inom kemisektorn). Slutligen kan nämnas de offentliga forskningsorgan som bedriver forskning på jordbruksområdet (t.ex. l'Institut national des recherches agronomiques [INRA], agronomskolor, universitetsfakultet) både i Frankrike och i utlandet.

Alla förädlare förfogar över en ”portfölj” med åtskilliga sorter av vilka en eller fler verkligen kan vara mycket konkurrenskraftiga.

(6) Den nya sorten kan förökas av förädlaren själv, men ofta kan denne inte tillgodose efterfrågan och följaktligen anförtror han förökningen till ett förökningsföretag (se skäl 7) för att erhålla tillräckliga utsädeskvantiteter som är avsedda att säljas till jordbrukare för deras årliga sådd. Förädlarskapet innebär rättigheter och skyldigheter som kommer att behandlas i skälen 11 – 36.

c) **Förökningsföretag**

(7) Utsädesproduktionen är en uppgift för förökningsföretag (även kallade odlingsföretag eller fröproducenter). Dessa företag måste inneha näringstillstånd och, för att kunna producera certifikatutsäde, på förhand ha beretts tillträde till kontroll av de administrativa organ som särskilt inrättats för detta ändamål (se skäl 32). För att kunna föröka en ny sort måste dessa förökningsföretag vända sig till SICASOV för att erhålla en licens för den ifrågavarande sorten.

I Frankrike finns för närvarande omkring 6 000 förökningsföretag.

(8) Förökningsföretagen förfogar mycket ofta över ett nätverk av jordbrukare som förökar, till vilka de anförtror utsäde för förökning. Utsädet återköps sedan av förökningsföretaget som åtar sig dess certifiering och försäljning. Förhållandena mellan förökningsföretagen och jordbrukarna som förökar regleras av ett standardodlingsavtal som har utarbetats av Service Officiel de Contrôle (SOC) och godkänns av jordbruksministeriet.

(9) De jordbrukare som förökar bör inte förväxlas med de jordbrukare som är användare, dvs. de som använder utsäde för sin egen sådd (och inte för att erhålla annat utsäde) och som på grund av detta på sätt och vis kan jämföras med slutanvändarna.

B. DE BERÖRDA PRODUKTERNA

(10) De berörda produkter i detta ärende är utsäde och växter som tillhör följande arter eller artgrupper: spannmål, foderväxter, proteingrödor, majs, sorghum, köksväxter, olje- och fiberväxter, potatis. I detta beslut betecknas utsäde och växter gemensamt med termen utsäde.

C. DET SKYDD SOM GES GENOM VÄXTFÖRÄDLARRÄTT

a) **Gemenskapsbestämmelserna**

(11) De flesta av medlemsstaterna föreskriver ett rättsligt skyddssystem för växtsorter. Dessa system har dock inte harmoniserats på gemenskapsnivå utan fortsätter att regleras av medlemsstaternas inhemska lagstiftning.

Rådet antog med hänsyn till denna situation den 27 juli 1994 förordning (EG) nr 2100/94 om gemenskapens växtförädlarrätt ([3]), ändrad genom förordning (EG) nr 2506/95 ([4]), som parallellt med nationell lagstiftning inför ett gemenskapssystem som gör det möjligt att bevilja växtförädlarrätter som gäller inom hela gemenskapens territorium. Detta gemenskapssystem påverkar inte tillämpningen av medlemsstaternas rätt att utfärda nationella bevis för skydd av växtsorter (med förbehåll av förbudet mot kumulerade skydd). Från och med den 1 april 1995 kan ansökningar om gemenskapsskydd för växtförädlarrätt lämnas in.

(12) Gemenskapsskyddet för växtförädlingar kan beviljas för sorter som är särskiljbara, enhetliga, stabila och nya. Det ger innehavaren exklusiv rätt till a) produktion eller reproduktion (förökning), b) behandling med avseende på förökning, c) erbjudande till försäljning, d) försäljning eller annan form av saluföring, e) export från gemenskapen, f) import till gemenskapen, g) lagring i syfte att utföra de åtgärder som avses i a) till f).

(13) Gemenskapsskyddet för växtförädlingar har en giltighetstid på 25 år (30 år för druvsorter och trädslag).

([3]) EGT L 227, 1.9.1994, s. 1.
([4]) EGT L 258, 28.10.1995, s. 3.

b) **De franska bestämmelserna**

(14) Det rättsliga skyddet för nya växtsorter i Frankrike utgår från Internationella konventionen för skydd för växtförädlingsprodukter undertecknad i Paris den 2 december 1961 (UPOV-konventionen).

I lag nr 70-489 av den 11 juni 1970 fastställs att alla nya homogena och stabila växtsorter kan erhålla ett växtförädlingscertifikat, vilket ger dess rättsinnehavare exklusiv rätt att producera och att i Frankrike införa, sälja eller utbjuda till försäljning alla beståndsdelar för reproduktion eller växtförökning av sorten i fråga.

(15) Enligt lagen från 1970 är giltighetstiden för den exklusiva rätten 20 år räknat från och med utfärdandet av certifikatet, men 25 år om färdigställandet av reproduktionsämnena för arten kräver långa tidsfrister. I förordning nr 71-75 av den 9 september 1971 räknas de arter upp för vilka giltighetstiden är 20 respektive 25 år.

(16) Vad gäller äganderätt och överföring av förädlarrätter hänvisas i lagen från 1970 till de regler som i allmänhet gäller för patent. Det tycks följaktligen vara så att förädlarrätter kan överföras lika fritt som en patenträtt vad gäller äganderätt eller nyttjanderätt.

D. REGLERING AV PRODUKTION OCH SALUFÖRING AV UTSÄDE I FRANKRIKE

(17) I Frankrike omfattas produktion, kontroll och certifiering av utsäde av en detaljreglering som också motsvarar de krav som uppställts genom de gemenskapsbestämmelser som antagits på området.

a) **Gemenskapsbestämmelserna**

(18) Flera direktiv föreskriver på gemenskapsnivå en mycket grundlig kontroll av produktions- och saluföringsvillkoren för utsäde inom gemenskapen för att garantera fri omsättning av dessa. Syftet med dessa direktiv är att erhålla en större produktivitet i fråga om odling av olika växtarter genom att från medlemsstaternas sida kräva enhetliga och så rigorösa tillämpningsföreskrifter som möjligt vad gäller valet av sorter som det är tillåtet att saluföra. Genom direktiven inrättas för gemenskapen ett enhetligt certifieringssystem som genom officiell kontroll skall garantera sorternas identitet och

renhet. Ett sådant system är tillämpligt både för saluföring på nationella marknader och i handelsutbytet mellan medlemsstaterna. Utsäde får inte saluföras om det inte enligt certifieringsbestämmelserna har officiellt undersökts och certifierats av ett offentligt organ i en av medlemsstaterna.

(19) Direktiv har hittills antagits vad gäller saluföring av de flesta växtarter (spannmål, betor, foderväxter, potatis, olje- och spånadsväxter etc.).

Vidare har genom rådets direktiv 70/457/EEG ([5]), senast ändrat genom Anslutningsakten för Österrike, Finland och Sverige, en gemensam sortlista för arter av lantbruksväxter inrättats.

(20) Genom direktiven fastställs för varje växtart de villkor som utsäde skall uppfylla för att kunna saluföras. I dessa fastställs särskilt villkoren för identitet och minsta sortrenhet samt odlingsvillkoren. Gemenskapsregler har dessutom införts vad gäller förpackning, tagande av provexemplar, förslutning och märkning.

i) *Basutsäde och certifikatutsäde*

(21) Genom att stödja sig på den redan befintliga internationella terminologin fastställs i gemenskapsdirektiven rörande saluföring av utsäde skillnaden mellan basutsäde och certifikatutsäde.

(22) *Basutsäde* är sådant utsäde

— som har producerats under förädlarens ansvar enligt reglerna för upprätthållande av sort,

— som skall användas för produktion av certifikatutsäde,

— som uppfyller de villkor som fastställts genom direktivet rörande odling, identitet och sortrenhet,

— för vilka det vid en offentlig undersökning har konstaterats att nämnda villkor har iakttagits.

Basutsäde är således inte utsäde som är avsett att säljas till jordbrukare (direkt eller genom kooperativa mellanhänder eller grossister) utan utsäde som uteslutande är avsett att producera annat utsäde som tillhör en senare generation. Det kan följaktligen på ett sätt jämföras med ett industriellt halvfabrikat. Det måste emellertid i detta sammanhang understrykas att det ur rättslig synpunkt inte finns något som hindrar förädlaren från att använda basutsäde för sådd eller att sälja sådant utsäde till jordbrukare för att dessa skall använda det för sin sådd (eller att ge sina licensinnehavare tillstånd att göra detta). En sådan eventualitet blir dock mycket sällan verklighet med hänsyn till att basutsädet har ett ganska högt värde och att det därför skulle vara oekonomiskt att använda det för sådd.

(23) *Certifikatutsäde* är sådant utsäde

— som direkt härstammar från basutsäde,

— som är avsett för en annan produktion än utsäde (dvs. som är avsett för direkt eller indirekt försäljning till jordbrukarna/användarna för deras sådd),

— som uppfyller de villkor som fastställts genom direktivet rörande odling, identitet och sortrenhet,

— för vilket det vid en offentlig undersökning har konstaterats att de angivna villkoren har iakttagits.

Certifikatutsäde kan därför inte lagligen användas för att erhålla utsäde av en senare generation. Utsäde som erhållits utifrån certifikatutsäde kan inte i sin tur certifieras och kan därmed inte saluföras. Certifikatutsäde kan följaktligen bara användas för sådd eller för försäljning (direkt eller genom kooperativ mellanhand eller grossist) till jordbrukare som använder det för sin sådd. Certifikatutsäde benämns därför ofta handelsutsäde eller utsäde för fri omsättning. Certifikatutsäde är följaktligen på sätt och vis jämförbart med den färdiga industriprodukten som är patentskyddad.

(24) Situationen är emellertid mer komplicerad i fråga om vissa växtarter (t.ex. havre, korn, ris, vete och speltvete). För dessa växtarter tillåts i själva verket genom gemenskapsdirektiven inte bara certifikatutsäde av första reproduktion utan också certifikatutsäde av andra reproduktionen. Det kan alltså finnas två generationer av certifikatutsäde. I gemenskapsdirektiven avses med

a) *certifikatutsäde av första generationen* är sådant utsäde

— som härstammar direkt från basutsäde,

— som är avsett antingen för produktion av utsäde av kategorin certifikatutsäde av andra generationen, eller för en annan produktion än för utsäde (dvs. som är avsett för direkt eller indirekt försäljning till jordbrukare/användare för deras sådd),

([5]) EGT L 225, 12.10.1970, s. 1.

— som uppfyller de villkor som föreskrivs i direktivet rörande odling, identitet och sortrenhet,

— för vilka det vid officiell undersökning har konstaterats att de nämnda villkoren har iakttagits.

b) *certifikatutsäde av andra generationen* är sådant utsäde

— som härstammar direkt från certifikatutsäde av första generationen,

— som är avsett för annan produktion än som utsäde (dvs. som är avsett för direkt eller indirekt försäljning till jordbrukare/användare för deras sådd),

— som uppfyller de villkor som föreskrivs i direktivet,

— för vilka det vid officiell undersökning har konstaterats att de angivna villkoren har iakttagits.

I vissa direktiv föreskrivs till och med certifikatutsäde av tredje generationen.

(25) Med utgångspunkt i dessa definitioner är det uppenbart att certifikatutsäde av första generationen kan fylla en dubbel uppgift, nämligen att a) användas för att erhålla annat certifikatutsäde och b) användas för sådd. I det första fallet har certifikatutsäde en funktion som är identisk med den som fylls av basutsäde som anges i skäl 22 (och sålunda jämförbara med ett halvfabrikat). I det andra fallet däremot har certifikatutsäde funktionen av verkliga ”handelsutsäden” som är avsedda att säljas för sådd (och sålunda jämförbara med en färdig industriprodukt). I första hand är det förädlaren (eller dennes licensinnehavare) som har att besluta om användningen av certifikatutsäde av första generationen. Emellertid kan en tredje man som på laglig väg förvärvat sådant certifikatutsäde (och som fått bemyndigande av nationella organ att utöva yrket som förökare) också producera utsäde av andra generationen och låta certifiera dessa av offentliga organ.

(26) Med hänvisning till de skillnader som anges i skälen 21 – 25 bör det påpekas att gemenskapsdirektiven begränsar sig till att säkerställa fri omsättning inom gemenskapen av utsäden (basutsäde och certifikatutsäde) som uppfyller de föreskrifter som fastställts genom dessa direktiv. Enligt direktiven är emellertid medlemsstaterna inte skyldiga att i sin lagstiftning föreskriva två särskilda generationer av certifikatutsäde (av första och andra generationen). Till och med i fall när flera reproduktioner har beviljats begränsar sig sålunda vissa medlemsstater till att föreskriva en enda reproduktion. Vad gäller en och samma växtart finns det följaktligen medlemsstater som tillåter utsäde endast av första reproduktion medan andra tillåter såväl utsäde av första som andra reproduktionen (eller av en senare reproduktion).

(27) Det kan sålunda inträffa att certifikatutsäde med ursprung i en medlemsstat, som föreskriver endast en enda reproduktion, exporteras till andra medlemsstater som däremot tillåter två (eller flera) reproduktioner och att det i en av dessa medlemsstater blir föremål för förökning. Handeln betecknar ofta dessa utsäden som ”tekniska fröer”. En sådan benämning förekommer inte i gemenskapstexterna men i praktiken används den för att beteckna en särskild utsädesgrupp som kan identifieras på följande sätt: certifikatutsäde som uteslutande är ”handelsmässigt” (kan inte användas för att producera annat utsäde) i ursprungslandet men som kan användas som basutsäde (för produktion av nytt certifikatutsäde) i destinationslandet.

ii) Gemensam sortlista över växtsorter

(28) I direktiv 70/457/EEG föreskrivs inrättandet av en gemensam sortlista för arter av lantbruksväxter som grundas på olika nationella sortlistor i medlemsstaterna. Varje medlemsstat skall upprätta en eller flera sortlistor över sorter som officiellt är tillåtna för certifiering och saluföring inom dess territorium.

(29) De utsäden av en växtsort som införts i en nationell sortlista får inte omfattas av någon inskränkning i rätten till saluföring i de andra medlemsstaterna

— från och med den 31 december det andra året efter det att sorterna i fråga införts i den nationella sortlistan,

eller

— från och med den tidpunkt då samtliga medlemsstater till ständiga kommittén för utsäde och uppförökningsmaterial har tillkännagivit sin avsikt att de i den nationella sortlistan införda utsädena inte får omfattas av någon inskränkning i rätten till saluföring.

Kommissionen offentliggör i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* (under beteckningen ”den gemensamma sortlistan för arter av lantbruksväxter”) alla sorter för vilka utsädet inte omfattas av någon inskränkning i rätten till saluföring.

(30) På grundval av dessa bestämmelser får utsäde som tillhör de sorter som införts i den gemensamma sortlistan omsättas fritt i alla gemenskapens medlemsstater, även om sorten i fråga inte erkänts i destinationslandet.

För att kunna producera certifikatutsäde utanför staten för den första certifieringen är det däremot nödvändigt att införa sorten i den medlemsstats nationella sortlista där man avser att påbörja produktionen. Med andra ord säkerställs genom gemenskapsdirektivet möjligheten att saluföra utsäde i hela gemenskapen men inte rätten att producera i alla medlemsstater.

b) **De franska bestämmelserna**

(31) Genom den allmänna tekniska regleringen i Frankrike av produktion och saluföring av utsäde, vilken till stor del härrör från nämnda gemenskapsdirektiv, införs mycket rigorösa kontroller för att bevara produkternas kvalitet. Dessa kontroller innebär en ganska stor offentlig administration inom denna sektor. Den centrala rollen tillkommer i detta hänseende den officiella kontrollenheten, SOC, som är en förgrening av det franska jordbruksministeriet och förvaltas av ”Groupement national interprofessionnel des semences” (GNIS).

(32) Utsädescertifieringen är ett resultat av en kontrollprocess som möjliggör för SOC att säkerställa att utsäde som framläggs för den har en viss minsta sortrenhet eller genetisk renhet.

Utsädescertifieringen får verkställas endast i de producenters fabriker som i förväg underställts kontroll. Den konkretiseras genom att det på förpackningar som innehåller certifikatutsäde sätts certifikat eller officiella kontrollmärken och eventuellt sigill som utfärdats av SOC.

Kontrolltillstånd beviljas genom beslut av jordbruksministern på förslag av SOC för en eller flera arter, och för var och en av dem för en eller flera kategorier.

(33) Den allmänna tekniska franska regleringen föreskriver följande utsädeskategorier:

a) *Utgångsmaterial*

Ursprungsmaterial (linjer, kloner och förökningsmaterial) som gör det möjligt att återta eller varje år fullfölja urval för att upprätthålla sorten.

b) *Förädlarutsäde* (av generationer som föregår basutsäde)

Utsäde av en generation som befinner sig mellan utgångsmaterialet och basutsädet.

c) *Basutsäde*

Utsäde som producerats enligt urvalsreglerna för att upprätthålla arten och som normalt är avsett för produktion av certifikatutsäde.

d) *Certifikatutsäde*

Utsäde som härstammar direkt från förökningen av basutsäde eller eventuellt, på begäran av förädlaren och efter samtycke av SOC, ett förädlarutsäde. Denna kategori får delas upp i certifikatutsäde av första generationen (R1) och certifikatutsäde av andra generationen (R2).

Inom ramen för detta beslut skall de utsäden som anges under a, b och c ovan gemensamt betecknas som basutsäde och de utsäden som anges under punkt d) skall betecknas som certifikatutsäde.

(34) Produktionen av utgångsmaterial, förädlarutsäde och basutsäde sker på ansvar av förädlaren, som är chef för produktionen av sina sorter.

Särskilda tekniska föreskrifter anger närmare villkoren för produktion av utgångsmaterial, förädlarutsäde, basutsäde och certifikatutsäde.

I Frankrike föreskrivs i de flesta särskilda tekniska föreskrifter endast en generation certifikatutsäde.

(35) Situationen är däremot annorlunda i andra medlemsstater där det finns möjlighet att tillåta två eller fler än två generationer av certifikatutsäde (se skäl 26). I det fallet kan franskt certifikatutsäde exporteras och förökas på ett sätt som inte skulle vara tillåtet i Frankrike (”tekniska fröer”).

(36) Av detta skäl föreskriver franska regler möjligheten till ”omklassning” av certifikatutsäde. Detta förfarande består i att märka om förpackningar som innehåller utsäde av första reproduktionen genom att ersätta certifikatet eller kontrollmärket. Detta kommer att få till effekt att dessa utsäden inte längre lagligen kan användas för att producera andra utsäden i destinationslandet.

E. DE ANMÄLDA AVTALEN

(37) De anmälda avtalen är standardavtal genom vilka SICASOV organiserar produktion och försäljning av utsäde som skyddas av växtförädlarrätter och som SICASOV har fått i uppdrag av förädlarna att förvalta.

De anmälda avtalen kan vara av följande två skilda slag:

a) Om SICASOV agerar som fullmaktshavare för förädlaren (se skäl 2 a, sluter föreningen ett avtal med förökningsföretaget benämnt ”licensavtal för produktion och försäljning av reproduktions- eller växtförökningsmaterial för växtsorter”.

b) Om SICASOV däremot agerar som växtförädlarens licensinnehavare (se skäl 2b, sluter föreningen ett avtal med förökningsföretaget benämnt ”underlicensavtal för produktion och försäljning av reproduktions- och växtförökningsmaterial för växtsorter”.

(38) På grundval av de anmälda avtalen beviljar SICASOV förökningsföretaget (”licensinnehavaren”) en icke-exklusiv licens för reproduktion och försäljning av en given växtsort (artikel 1.1). Denna licens är personlig och de rättigheter som följer av den kan inte överlåtas, vare sig helt eller delvis (artikel 1.2).

Licensinnehavaren får inte till tredje man anförtro hela eller del av produktionen av den sort som är föremål för avtalet utan föregående samtycke av SICASOV (artikel 1.3).

De anmälda avtalen avser artgrupper som är indelade enligt följande:

— Spannmål.

— Foderväxter och proteingrödor.

— Majs/sorghum, köksväxter, olje- och spånadsväxter.

— Potatis.

(39) Enligt de anmälda avtalen omfattas produktion och saluföring av utsäde av följande villkor:

a) Produktions- och reproduktionslicens tilldelas för produktion och försäljning av utsäde på franskt territorium eller på det territorium som omfattas av skyddet (artikel 2 A) ([6]).

b) Licensinnehavaren får varken exportera eller importera basutsäde utan uttryckligt samtycke av SICASOV (artikel 2C.1).

c) Den licensinnehavare som säljer basutsäde skall från sin köpare inhämta ett åtagande om att detta inte kommer att bli föremål för direkt eller indirekt export (artikel 2C.2).

d) Licensinnehavaren får inte direkt (eller genom förmedling av företag som tillhör samma grupp eller som omfattas av samma exportförbud) exportera certifikatutsäde om sorten inte är införd i den gemensamma sortlistan sedan minst fyra år (artikel 2 D).

e) Licensinnehavaren får inte exportera certifikatutsäde av första generationen till medlemsstater som tillåter två eller flera reproduktionsnivåer. Licensinnehavaren får inte heller exponera certifikatutsäde av andra generationen till medlemsstater som tillåter tre eller flera reproduktionsnivåer. Licensinnehavaren skall åta sig att överflytta denna skyldighet på alla sina köpare (artikel 2 E.1). Förädlaren skall dock åta sig att systematiskt ge sitt samtycke till omklassning av utsäden till de nationella certifieringsmyndigheterna, under förutsättning att exportören underrättar honom om sin avsikt och att certifieringsmyndigheterna för förädlaren (eller till dennes rättsinnehavare) preciserar de omklassade utsädeskvantiteterna och destinationslandet (artikel 2E.2). Detta systematiska tillstånd skall beviljas bara för de sorter som är införda i den gemensamma sortlistan sedan minst fyra år (artikel 2E.3).

([6]) Om växtsorten är skyddad genom ett franskt växtförädlingscertifikat omfattar produktionsrätten hela det franska territoriet. Om växtsorten däremot är skyddad genom ett gemenskapscertifikat omfattar produktionsrätten hela gemenskapen. Licensinnehavaren har således rätt att fritt producera och sälja utsädena i samtliga medlemsstater. Klausulerna om import- och exportbegränsningar i artikel 2 i avtalet kommer inte att vara tillämpliga om växtsorten i fråga är skyddad genom gemenskapens lagstiftning om växtförädlarrätt (med undantag för sådant som hänför sig till tredje land).

f) Licensinnehavaren får inte exportera certifikatutsäde till medlemsstater som inte föreskriver rättsligt skydd för växtförädling. Licensinnehavaren skall åta sig att överföra denna skyldighet till alla sina köpare (artikel 2E.1).

g) Licensinnehavaren får inte exportera certifierat utsäde till stater som inte är medlemmar i gemenskapen eller medlemmar i Internationella unionen för skydd för växtförädlingsprodukter (UPOV). Licensinnehavaren skall åta sig att flytta över denna skyldighet på alla sina köpare (artikel 2E.1).

(40) Förvaltningsgruppen får underkasta licensinnehavaren den kontroll som den bedömer som nödvändig för att säkerställa att de förfaranden som den ansvarar för blir regelrätt utförda och gruppen får kräva att licensinnehavaren varje år tillhandahåller en förteckning över försäljning eller certifiering för varje art.

(41) För de rättigheter som beviljas licensinnehavaren skall denne i gengäld åta sig att till förvaltningsgruppen betala en anmälningsavgift och en avgift som beräknats på grundval av sålda eller certifierade kvantiteter på hösten eller på våren. Denna avgift skall betalas av de licensierade förökningsföretagen när de anförtror utsäde som de producerat eller förpackat på licens till jordbrukare som förökar utsäde.

(42) Om arten som är föremål för avtalet är en ettårig art skall licensen beviljas endast för den skörd som härstammar från plantering efter undertecknandet av detta avtal. Om arten som är föremål för avtalet är en flerårig art skall licens beviljas för det antal skördar som anges i avtalet och som härrör från planteringen efter undertecknandet av avtalet.

II. RÄTTSLIG BEDÖMNING

A. ARTIKEL 85.1

(43) I artikel 85.1 i fördraget förbjuds som oförenligt med den gemensamma marknaden alla avtal mellan företag, alla beslut av företagssammanslutningar och samordnade förfaranden som kan påverka handeln mellan medlemsstater och som har till syfte eller resultat att hindra, begränsa eller snedvrida konkurrensen inom den gemensamma marknaden.

(44) SICASOV är ett företag i den mening som avses i artikel 85 i fördraget, eftersom det bedriver ekonomisk verksamhet som består i förvaltning och kontroll av växtförädlarrätt i Frankrike. Licensinnehavarna är också företag, eftersom de bedriver ekonomisk verksamhet med produktion och saluföring av utsäde.

(45) I fråga om produkter berör de anmälda avtalen ett mycket stort antal olika relevanta marknader. Varje art utgör en separat marknad och inom samma art är det mycket ofta möjligt att särskilja sortgrupper som kan betraktas som separata marknader.

(46) Ur geografisk synpunkt motsvarar de ovan nämnda marknaderna medlemsstaternas territorier. För det första bör man beakta att produktion och saluföring av utsäde regleras av nationell lagstiftning (se för Frankrikes vidkommande skälen 31 – 36), även om denna lagstiftning måste överensstämma med gällande gemenskapsdirektiv på området. För det andra bör det understrykas att distributionsstrukturerna för utsäde i huvudsak är organiserade på nationell nivå. Det faktum att de relevanta marknaderna är nationella hindrar emellertid inte att det finns import- och exportströmmar som ibland är betydande.

(47) De anmälda avtalen är avtal mellan företag enligt artikel 85 i EG-fördraget. Det är därför nödvändigt att kontrollera om klausulerna i de nämnda avtalen kan hindra konkurrensen och påverka handeln mellan medlemsstaterna.

a) **Allmänna överväganden**

(48) Innan bedömningen av huruvida klausulerna i de anmälda avtalen är förenliga med artikel 85.1 i EG-fördraget görs synes det emellertid lämpligt att undersöka vilken omfattning växtförädlarrätten har för att definiera vilka klausuler i de anmälda avtalen som omfattas av denna rätt.

(49) I detta sammanhang är det lämpligt att hänvisa såväl till förordning (EG) nr 2100/94 som till UPOV-konventionen, som har ratificerats av de flesta av medlemsstaterna.

Dessa regelverk ger förädlaren rätt att underställa alla förfaranden som gäller produktion, reproduktion, förpackning, försäljning, saluföring, export, import och lagring av skyddade utsädessorter sitt förhandsgodkännande.

Därav följer att varje förfarande för produktion såväl av basutsäde som av certifikatutsäde omfattas av den ensamrätt som ges förädlaren och på grund av detta omfattas av förekomsten av växtförädlarrätt.

(50) På grundval av dessa överväganden förefaller det som om förädlaren har rätt att kontrollera destinationen för allt utsäde utifrån vilka ett produktionsförfarande ännu är rättsligt möjligt med hänsyn till de befintliga allmänna bestämmelserna på området (se skälen 21 – 27 och 31 – 36). Artikel 85.1 är följaktligen inte tillämplig på avtal vars enda syfte är att säkerställa respekten för förädlarens rättigheter över utsäde som på grundval av den allmänna reglering som är tillämplig på området, lagligen kan användas för att producera annat utsäde. Sålunda avser artikel 85.1 i fördraget t.ex. inte ett avtal som ålägger licensinnehavaren ett förbud att sälja eller exportera utsäde som inte tillhör den sista generation som lagligen får reproduceras och som har ställts till hans förfogande endast för dess förökning ([7]).

De överväganden som utvecklats ovan gäller också för frön som kallas tekniska (se skäl 27). Det måste sålunda medges att i avsaknad av gemenskapsharmonisering på området förädlaren inför alla avtalsbestämmelser som behövs för att skydda sin rätt. Förädlaren får för att göra detta upprätta avtalsklausuler som tillåter honom att underställa varje förfarande för produktion av utsäde vilken generation det än är fråga om (första generationen, andra generationen osv.) hans tillstånd och hans kontroll. Sådana klausuler kan emellertid tillåtas endast om de är oundgängliga för att säkerställa skyddet för växtförädlarrätt och om de är förenliga med gemenskapens konkurrensregler. En undersökning av det aktuella fallet kommer att bekräfta om dessa krav helt har iakttagits.

(51) Förädlarens kontrollrätt kommer däremot att upphöra om han har producerat (eller har gett tillstånd att producera) utsäde som enligt tillämpliga allmänna regler på området inte längre lagligen får reproduceras och när han fritt har omsatt dem (eller har gett tillstånd till att omsätta dem). Sådant utsäde får inte längre användas för att producera annat utsäde utan får endast säljas (direkt eller genom mellanhänder) till jordbrukare för produktion av konsumtionsvaror. Om så är fallet bör utsädet anses som en vara som kan jämföras med en färdig industriprodukt.

([7]) Se i detta sammanhang EG-domstolens dom av den 19 april 1988, Erauw-Jacquery mot La Hesbignonne, mål 27/87, REG 1988 s. 1919, punkterna 9-10. Enligt domstolen ”måste förädlaren ha rätt att reservera förökningen av utsädena till handlare/bearbetare som han valt ut som licenshavare. Såvitt så är fallet omfattas den klausul som förbjuder licenshavaren att sälja och exportera basutsäden inte av förbudet i artikel 85.1 i fördraget” (icke officiell svensk översättning).

Alla avtal vars syfte är att begränsa produktionen och saluföringen av sådant utsäde kan undersökas med hänsyn till bestämmelserna i artikel 85 i EG-fördraget.

Det är emellertid riktigt att de nämnda utsädena omfattas av talrika kontroller av de offentliga myndigheterna (se skälen 31 – 36). Ur denna synpunkt är dock förädlarens rättsliga situation inte annorlunda än patenthavarens eller varumärkesinnehavarens för en produkt som omfattas av de offentliga myndigheternas kontroll (t.ex. ett läkemedel). Det finns följaktligen inte anledning att anse att utsäde som skyddas av växtförädlarrätt har sådana särskilda egenskaper att de, med hänsyn till konkurrensreglerna, kräver en annorlunda behandling än produkter som omfattas av annat industriellt rättsskydd. Detta påverkar inte nödvändigheten av att vid tillämpningen av konkurrensreglerna ta hänsyn till den särskilda karaktären hos utsäden ([8]).

b) **De klausuler som inte omfattas av artikel 85.1**

(52) Ett av SICASOV meddelat tillstånd till en icke-exklusiv rätt att föröka utsäde som är föremål för avtal i Frankrike eller på det territorium som är föremål för skyddet (dvs. hela gemenskapen, om det är fråga om gemenskapens växtförädlarrätt) begränsar inte SICASOV:s frihet att bevilja licens till alla förökningsföretag som ansöker om detta, förutsatt att dessa företag uppfyller de villkor som krävs enligt fransk lagstiftning i fråga om certifiering av utsäde. SICASOV:s policy har i detta hänseende varit att utan svårighet bevilja licenser till alla som ansöker om det för de sorter som valts.

Det måste dessutom understrykas att förädlaren fortfarande i Frankrike och på annat håll fritt kan sälja utsäde som är föremål för avtal, både direkt och genom distributörer. Denna klausul bör således anses som icke konkurrensbegränsande enligt artikel 85.1.

(53) Licensinnehavarens skyldighet att inte anförtro tredje man (utan föregående samtycke av SICASOV) basutsäde för att producera certifikatutsäde utgör en av de befogenheter som omfattas av förekomsten av växtförädlarrätt. Här måste understrykas att produktion av basutsäde medför betydande ekonomiska uppoffringar och kan innebära

([8]) Se EG-domstolens dom av den 8 juni 1982, Nungesser mot kommissionen, mål 258/78, REG 1982, s. 2015.

icke försumbara risker. Dessutom påminns om att basutsäde produceras under förädlarens ansvar (se skäl 22). Förädlaren måste därför ges möjligheten att skydda sig mot varje oriktig hantering av utsäde. För detta ändamål bör han ha befogenhet att förbehålla endast företag som SICASOV har valt som licensinnehavare rätten till förökning av basutsäde ([9]). Därav följer att förädlaren har rätt att begränsa omsättningen av basutsäde. På grundval av det ovanstående måste det anses att skyldigheten för licensinnehavaren att inte anförtro basutsäde till tredje man är förenlig med artikel 85.1 i EG-fördraget.

(54) Licensinnehavarens skyldighet att inte exportera basutsäde bör också anses som ett uttryck för utövandet av en av de befogenheter som tillerkänns förädlaren. Det bör medges att förädlaren (eller, som i det aktuella ärendet, dennes rättsinnehavare) måste kunna begränsa destinationen av basutsäde för att undvika all oriktig hantering av sorter. För detta ändamål bör han ha rätt att förbjuda licensinnehavare som han har valt (eller som i detta ärende, som hans rättsinnehavare har valt) att sälja och exportera basutsäde ([10]). Det tycks följaktligen stå klart att den förädlare som bär de ekonomiska och rättsliga risker som är förenade med produktionen av utsäde, bör kunna kontrollera utsädets destination, inbegripet försäljning till utlandet. På grundval av dessa överväganden kan bedömningen göras att förbud att exportera basutsäde ej omfattas av förbudet i artikel 85.1 i fördraget.

(55) Motsvarande överväganden kan anföras vad gäller förbud att importera basutsäde. Förädlarrätten tillåter rättsinnehavaren att förbjuda att tredje man importerar skyddat utsäde. Denna rätt kan inte anses vara uttömd annat än när förädlaren har låtit utsäde övergå till fri omsättning eller har gett sitt samtycke till detta. Om det rör sig om basutsäde organiserar förädlaren produktion och distribution av detta på grundval av ett nätverk av förökare som inte fritt kan förfoga över utsädet. Det synes följaktligen vara tillåtet för förädlaren att förstärka detta system genom ett förbud att importera basutsäde, vilket åläggs varje licensinnehavare. Det finns följaktligen anledning att anse att denna klausul inte omfattas av artikel 85.1 i EG-fördraget.

([9]) Se fotnot 7, dom Erauw-Jacquery mot La Hesbignonne, punkt 10.

([10]) Ibid.

(56) Licensinnehavarens skyldighet att på varje köpare överföra skyldigheten att inte exportera basutsäde bör också anses som ett uttryck för en av de befogenheter som förädlaren tillerkänns. I det fallet bör förädlaren faktiskt också kunna kontrollera basutsädets destination för att undvika varje oriktig hantering av sorter. En sådan hantering skulle kunna förekomma inte bara när licensinnehavaren exporterar direkt utan också när han (med SICASOV:s samtycke) säljer till tredje man som sedan exporterar basutsäde. Därav behovet för förädlaren att ha kontroll över basutsädets slutliga destination. På grundval av dessa överväganden kan bedömningar göras att skyldigheten för licensinnehavaren att från köparen inhämta dennes åtagande att basutsäde inte kommer att exporteras, inte omfattas av förbudet i artikel 85.1.

(57) Licensinnehavarens skyldighet att inte exportera certifikatutsäde av första eller andra generationen när dessa utsäden inte har minsta skyddsnivå i destinationslandet (”tekniska utsäden”) och inte i förväg har omklassats syftar till att säkerställa att förädlaren har kontroll över reproduktionsförfaranden som faller inom området för hans ensamrätt. I de medlemsstater där flera reproduktioner är tillåtna skulle utsäde av första generationen som importerats från Frankrike kunna användas i egenskap av basutsäde för att erhålla annat utsäde (och detsamma gäller för utsäde av andra generationen i fråga om länder där tre eller flera reproduktioner är tillåtna). Det skulle följaktligen kunna finnas reproduktionsförfaranden som utförs av förökare och som inte har valts av förädlaren och som är utanför dennes kontroll ([11]).

Det bör understrykas att omklassning varken minskar det inneboende värdet hos utsäde eller dess kommersiella värde. Omklassningsförfarandet har som enda följd att göra utsäde icke reproducerbart (ur rättslig synvinkel). Det bör slutligen beaktas att det nästan skulle vara omöjligt för innehavaren att endast genom avtal hindra att reproduktionsförfaranden äger rum utan hans samtycke i en medlemsstat som är destinationsland och som tillåter flera generationer. Det måste i denna fråga erinras om att i nämnda stater är reproduktionsförfaranden mot påföljande generationer helt tillåtna och att de nationella myndigheterna inte har någon skyldighet att begära tillstånd från förädlaren eller att underrätta honom om certifieringsförfarande för en generation som följer den första.

([11]) Ibid.

Det är riktigt att tillstånd att omklassa inte beviljas av förädlaren förrän fyra år efter införande i den gemensamma sortlistan och att licensinnehavarna följaktligen under nämnda period inte kan exportera direkt till vissa medlemsstater. Det måste likväl anses att i avsaknad av en gemenskapsharmonisering är en sådan åtgärd berättigad och inte konkurrensbegränsande.

På grundval av dessa överväganden förefaller en skyldighet som åläggs licensinnehavaren att omklassa utsäde av första generationen (eller eventuellt av andra generationen) innan det exporteras till medlemsstater som tillåter två eller flera reproduktioner inte vara konkurrensbegränsande enligt artikel 85.1 i fördraget.

(58) Licensinnehavarens skyldighet att överföra förbudet att exportera ovannämnda utsäden syftar till att förhindra att, genom en eller flera tredje köpare, förädlarens rättigheter i destinationsmedlemsstaten kränks, vilket får de verkningar som erinrats om i skäl 57. Denna skyldighet bör följaktligen anses som förenlig med artikel 85.1 i fördraget.

(59) Licensinnehavarens skyldighet att inte exportera certifikatutsäde till medlemsstater som inte föreskriver rättsligt skydd för växtförädling syftar till att hindra att tredje man utan förädlarens tillstånd kan fullfölja reproduktionsförfaranden av sådant utsäde för att erhålla senare generationer. Det måste i detta sammanhang understrykas att i dessa stater vem som helst kan reproducera utsäde ända till den sista generation som är tillåten enligt nationell lagstiftning som står i överensstämmelse med gemenskapsdirektiven. Den enda möjligheten för förädlaren att underställa sådana förfaranden sin kontroll är följaktligen att begränsa saluföring av utsäde. Förädlarens rätt är faktiskt inte uttömd i det fall då utsäde inte tillhör en självreproducerande växtart.

Den självreproducerbara egenskapen gör situationen annorlunda i förhållande till den som föreligger inom patentområdet. En patentskyddad industriprodukt som har övergått till omsättning (av patenthavaren eller med hans samtycke) kan sålunda inte längre användas för att få fram en mängd likartade produkter (antingen de har eller inte har ett skydd genom patenträtt). Ett förbud att exportera utsäde till medlemsstater som inte erkänner det rättsliga skyddet för arten i fråga är däremot likvärdigt med ett förbud för licensinnehavaren att till tredje man som befinner sig i en medlemsstat som inte föreskriver patentskydd, överlåta ett halvfabrikat som används för att tillverka en produkt som skyddas av ett patent i ursprungsstaten. Detta förbud bör inte anses som konkurrensbegränsande.

På grundval av dessa överväganden bör en skyldighet som ålagts licensinnehavare att inte exportera utsäde till stater som inte föreskriver rättsligt skydd för sorten i fråga anses som icke-konkurrensbegränsande enligt artikel 85.1 i fördraget.

(60) Licensinnehavarens skyldighet att på varje köpare överföra den skyldighet som anges i skäl 58 syftar också till att säkerställa att reproduktionsförfaranden inte fullföljs utanför förädlarens kontroll. Av detta skäl synes en sådan skyldighet inte omfattas av förbudet i artikel 85.1 i fördraget.

(61) Skyldigheten att inte exportera certifikatutsäde till stater som inte är medlemmar i gemenskapen eller medlemmar i UPOV motsvarar de syften som har angetts ovan (se skälen 57 – 60).

c) **Den klausul som omfattas av artikel 85.1**

(62) Licensinnehavarnas skyldighet att inte direkt (eller genom företag som tillhör samma grupp eller genom andra licensinnehavare) exportera certifikatutsäde utanför Frankrike under en fyraårsperiod, räknat från införandet av sorten i den gemensamma sortlistan, hindrar licensinnehavarna inte endast att föra en aktiv försäljningspolitik utanför Frankrike utan även att svara på spontan efterfrågan från kunder som befinner sig i andra medlemsstater. Härav följer att licensinnehavaren inte kommer att kunna leverera till kunder som är etablerade i andra medlemsstater än Frankrike, även om utsädesförsäljningen äger rum på franskt territorium. Det bör vidare påpekas att den nämnda skyldigheten även tillämpas då försäljningen sker genom en mäklare (som, när kunden befinner sig utanför Frankrike, handlar för kundens räkning och i dennes namn).

Skyldigheten i fråga hindrar således all direkt export och det som kvarstår är möjligheten att utföra indirekt export (dvs. export som utförs via ett tredje företag som är etablerat i Frankrike).

Det förefaller alltså som om den nämnda skyldigheten har som syfte att utesluta att licensinnehavarna agerar som direkta säljare av utsäde till företag som är etablerade i andra medlemsstater än Frankrike. Den enda möjligheten för företag utanför Frankrike är således att köpa utsäde av mellanhänder som är etablerade i Frankrike.

Sådana inköp är i allmänhet svårare och mindre fördelaktiga än dem som görs direkt hos licensinnehavaren. Den ifrågavarande klausulen minskar följaktligen graden av konkurrens i de övriga medlemsstaterna, eftersom förädlaren (eller det företag som denne har givit tillstånd att producera och/eller sälja) endast står inför försäljningar från tredje man som har köpt det utsäde som är föremål för avtal i Frankrike (hos licensinnehavare i förvaltningsgruppen eller hos förädlaren själv) och därefter exporterat det till medlemsstaten i fråga.

(63) På grundval av vad som anförts ovan har den i skäl 62 nämnda skyldigheten som syfte att begränsa konkurrensen i den mening som avses i artikel 85.1 i fördraget, åtminstone vad gäller export till stater som inte ger förädlaren (eller dennes rättsinnehavare) rätt att motsätta sig import med ursprung i andra medlemsstater. I denna utsträckning möjliggör nämnda skyldighet för förädlaren att uppnå ett resultat som han inte skulle ha kunnat uppnå genom att endast åberopa eventuell lagstiftning om växtförädlarrätt som antagits av de medlemsstater till vilka utsädena har importerats.

(64) Den skyldighet som anges i skäl 62 kan eliminera handelsströmmar av utsäde från Frankrike till andra medlemsstater som annars skulle ha kunnat utvecklas. Denna skyldighet måste följaktligen anses påverka handeln mellan medlemsstaterna i gemenskapen.

B. ARTIKEL 2 I FÖRORDNING nr 26

(65) Enligt artikel 2 i rådets förordning nr 26 av den 4 april 1962 om tillämpning av vissa konkurrensregler på produktion av handel med jordbruksvaror ([12]), ändrad genom förordning nr 49 ([13]), gäller fördragets artikel 85.1 inte för avtal, beslut och förfaranden i samband med produktion eller försäljning av jordbruksvaror som utgör en integrerad del av en nationell marknadsorganisation eller som är nödvändiga för att förverkliga de mål för den gemensamma jordbrukspolitiken som anges i fördragets artikel 39.

(66) Utsäde anges i bilaga II till fördraget och anses således utgöra jordbruksprodukter. Det är följaktligen lämpligt att undersöka om de två undantag som anges i artikel 2 första meningen i förordning nr 26 gäller för de anmälda avtalen.

(67) Först och främst finns det anledning att påminna om att licensavtalen inte utgör en integrerad del av en nationell marknadsorganisation för utsäde. En sådan nationell organisation finns nämligen varken i Frankrike eller i de övriga medlemsstaterna i gemenskapen, eftersom denna sektor styrs av bestämmelserna i rådets förordning (EEG) nr 2358/71 av den 26 oktober 1971 om den gemensamma organisationen av marknaden för utsäde ([14]), senast ändrad genom förordning (EG) nr 192/98 ([15]).

(68) Därefter är det lämpligt att undersöka om de anmälda avtalen är nödvändiga för att förverkliga de mål som anges i artikel 39 i fördraget.

I detta avseende bör det understrykas att eftersom det är fråga om ett undantag från den allmänna regeln i artikel 85.1 i fördraget skall undantaget tolkas restriktivt ([16]).

Enligt ständig rättspraxis från domstolen är dessutom undantaget i fråga endast tillämpligt om ett avtal främjar förverkligandet av samtliga de mål som anges i artikel 39 i fördraget ([17]).

Det bör slutligen anses att avtal som inte återfinns bland de medel som föreskrivs i förordningen om den gemensamma organisationen för att förverkliga målen i artikel 39 i fördraget inte är nödvändiga enligt artikel 2.1 i förordning nr 26. Den gemensamma organisationen av marknaderna inom utsädessektorn förutser inte slutande av licensavtal.

(69) Det förefaller följaktligen som om undantaget i artikel 2 i förordning nr 26 i detta fall bör uteslutas och att artikel 85.1 i EG-fördraget följaktligen kan tillämpas.

C. ARTIKEL 85.3

(70) Enligt artikel 85.3 får bestämmelserna i artikel 85.1 förklaras icke tillämpliga på samordnade förfaranden eller grupper av samordnade förfaranden, som bidrar till att förbättra produktionen eller distributionen av varor eller till att främja tekniskt eller ekonomiskt framåtskridande, samtidigt som konsumenterna tillförsäkras en skälig andel av den vinst som därigenom uppnås och som inte

([12]) EGT 30, 20.4.1962, s. 993/62.
([13]) EGT 53, 1.7.1962, s. 1571/62.
([14]) EGT L 246, 5.11.1971, s. 1.
([15]) EGT L 20, 27.1.1998, s. 16.
([16]) Se domstolens dom av den 12 december 1995, Oude Lutikhuis m.fl., mål C-399/93, REG 1995, s. I-4515, punkt 23 ff, och förstainstansrättens dom av den 14 maj 1997, Florimex m.fl. mot kommissionen, mål T-70/92 och T-71/92, REG 1997, s. II-693, punkt 152.
([17]) Se domstolens dom av den 15 maj 1975, Frubo mot kommissionen, Rec. 1975, s. 563, punkterna 22-27, dom Oude Lutikhuis m.fl., fotnot 16, punkt 25 och dom Florimex m.fl. mot kommissionen, fotnot 16, punkt 153.

a) ålägger de berörda företagen begränsningar som inte är nödvändiga för att uppnå dessa mål,

b) ger dessa företag möjlighet att sätta konkurrensen ur spel för en väsentlig del av varorna i fråga.

(71) Kommissionen kan tillämpa artikel 85.3 antingen genom att fatta ett individuellt beslut eller genom att utfärda en förordning.

(72) Kommissionens förordning (EG) nr 240/96 ([18]) kan tillämpas på vissa på vissa grupper av avtal om tekniköverföring avseende växtförädlarrätter (artikel 8.1 h).

Den nämnda förordningen är dock inte tillämplig på de anmälda avtalen, eftersom förbudet mot att exportera certifikatutsäde inte motsvarar någon av de skyldigheter som nämns i artikel 1.1 i förordningen. Det bör särskilt påpekas att det i de anmälda avtalen varken föreskrivs att vissa områden tilldelas licenstagare (se artikel 1.1 punkterna 1, 2, 4, 5 och 6) eller att områden reserveras för licensgivare (se artikel 1.1 punkt 3).

(73) Även om förordning (EG) nr 240/96 inte är tillämplig som sådan, kan den tillhandahålla kriterier som inom ramen för detta individuella beslut kan användas vid bedömningen av förbudet mot att exportera certifikatutsäde.

Vid bedömningen av om förbudet mot att exportera certifikatutsäde uppfyller villkoren för tillämpning av artikel 85.3 i fördraget är det följaktligen lämpligt att beakta nedanstående överväganden.

(74) Förbudet mot att exportera certifikatutsäde bidrar till att förbättra produktionen och distributionen samt till att främja tekniskt och ekonomiskt framåtskridande.

För det första förenklas spridningen av nya växtsorter i andra medlemsstater än Frankrike genom förbudet, eftersom det skapar incitament för företag i de andra staterna att acceptera de risker som sammanhänger med produktionen och/eller saluföringen av nya växtsorter som valts ut av de franska förädlarna. Dessa företag kommer att vara mera benägna att sprida nya växtsorter om de är säkra på att inte behöva utsättas för direkt export från Frankrike under lanseringsperioden för de nya sorterna. Det kan därför anses vara lämpligt att den franske förädlaren under denna period måste få möjlighet att skydda sina licensinnehavare och distributörer (från andra medlemsstater än Frankrike) från direkt konkurrens med de franska licensinnehavarna, genom att ålägga de senare avtalsklausuler om förbud mot export av certifikatutsäde. De licensinnehavare och distributörer som finns i en annan medlemsstat än Frankrike och som normalt har bättre kännedom om sina respektive marknader än vad de franska förädlarna har, kan då saluföra det utsäde som hänför sig till nya växtsorter under bästa förutsättningar och säkerställa att användarna får tillräckliga och regelbundna leveranser.

För det andra förbättras genom exportförbudet organisationen av produktionen och distributionen av utsäde i Frankrike, eftersom förbudet ger de franska licensinnehavarna incitament att koncentrera sin verksamhet till det franska territoriet för att säkerställa tillräcklig och regelbunden tillgång för jordbrukare/användare.

Det bör även erinras om att förordning (EG) nr 240/96 undantar förbud mot såväl aktiv (artikel 1.1 punkt 5) som passiv marknadsföring (artikel 1.1 punkt 6) som åläggs licenstagarna, eftersom det anses att dessa förbud i allmänhet bidrar till att förbättra produktionen och främja den tekniska utvecklingen.

(75) Jordbrukare/användare i både Frankrike och de övriga medlemsstaterna kan få en skälig andel av den vinst som uppnås genom den förbättring av utbudet av varor på utsädesmarknaden som nämns i punkt 74. För det första ger exportförbudet företag i andra medlemsstater än Frankrike incitament att ingå produktions- eller distributionsavtal med de franska förädlarna och ger därigenom jordbrukarna/användarna i de medlemsstaterna möjlighet att få tillgång till nya växtsorter med vilka de kan få bättre skördar.

De franska jordbrukarna drar nytta av ett stort och regelbundet utbud av utsäde på marknaden, eftersom de franska licensinnehavarna är skyldiga att koncentrera sin verksamhet till främst den franska marknaden.

För att bibehålla dessa fördelaktiga effekter är det dock nödvändigt att parallellexport från det franska territoriet fortfarande är tillåten. Detta krav respekteras i detta fall, eftersom det i de anmälda avtalen inte finns någon klausul om förbud för licensinnehavaren att sälja till användare och återförsäljare som är etablerade på det franska territoriet och som i sin tur kan exportera till andra medlemsstater.

([18]) EGT L 31, 9.2.1996, s. 2.

Ovanstående överväganden överensstämmer med förordning (EG) nr 240/96, nämligen att de exportförbud som åläggs licensinnehaven, vilka anges i artikel 1, i allmänhet gör det möjligt för användarna att få en skälig andel av de fördelar som uppnås genom det förbättrade utbudet av varor på marknaden.

(76) Förbudet att direkt exportera utsäde synes oumbärligt för att säkerställa spridningen av nya växtsorter i andra medlemsstater än Frankrike och således för att uppnå målet att främja det tekniska och ekonomiska framåtskridandet till förmån för användare i dessa medlemsstater. Det förefaller inte som om en skyddsperiod på fyra år räknat från införandet i den gemensamma sortlistan är orimlig i förhållande till kravet om att främja kännedomen om och spridningen av en ny sort på en marknad. I detta sammanhang måste det påpekas att det enligt förordning (EG) nr 240/96 är tillåtet med ett förbud mot passiv export för en period på högst fem år räknat från dagen när produkten i fråga börjar marknadsföras. Vad gäller den dag från vilken perioden för exportförbudet räknas, bör det erinras om att en sort i allmänhet (dvs. förutom fallet med ett parallellt införande i den nationella sortlistan i destinationslandet) inte kan omsättas fritt i gemenskapen förrän från och med dess införande i den gemensamma sortlistan. Det synes följaktligen lämpligt att välja denna tidpunkt som utgångspunkt för beräkningen av skyddsperioden.

(77) Licensinnehavarens skyldighet att inte direkt exportera utsäde gör det inte möjligt för förädlarna att sätta konkurrensen ur spel. Först och främst måste beaktas att de flesta nya utsädessorter konkurrerar med redan befintliga sorter som är väl kända av jordbrukarna och som följaktligen utgör en alternativ anskaffningskälla. För det andra måste beaktas att den parallella importen med ursprung i Frankrike alltid förblir fri och att kunder som är etablerade i en annan medlemsstat kommer att ha tillgång, om än indirekt, till franska sorter till och med under lanseringsperioden.

D. ARTIKLARNA 6 OCH 8 I FÖRORDNING Nr 17

(78) Enligt artikel 6 i förordning nr 17 skall kommissionen ange från och med vilken dag ett beslut om undantag träder i kraft.

(79) Enligt artikel 8.1 i förordning nr 17 beviljas undantaget för en bestämd period. Med hänsyn till den tekniska utvecklingen inom utsädesområdet liksom den ekonomiska situationen på marknaden i fråga synes det rimligt att föreskriva undantag för en tioårsperiod med början den 26 oktober 1994 datumet för anmälan av de ifrågavarande avtalen.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

I enlighet med artikel 85.3 i EG-fördraget förklaras bestämmelserna i artikel 85.1 icke tillämpliga på de standardavtal för produktion och försäljning av utsäde som tillämpas av SICASOV (Société Coopérative d'Intérêt Collectif Agricole Anonyme à Capitale Variable).

Artikel 2

Undantaget gäller från och med den 26 oktober 1994 till och med den 26 oktober 2004.

Artikel 3

Detta beslut riktar sig till SICASOV (Société Coopérative d'Intérêt Collectif Agricole Anonyme à Capitale Variable), 7 rue Coq-Héron, F-75001 Paris.

Utfärdat i Bryssel den 14 december 1998.

På kommissionens vägnar

Karel VAN MIERT

Ledamot av kommissionen